

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W GŁUBCZYCACH

ul. Grunwaldzka 1B, 48-100 Głubczyce

sekr. tel. 77 485 26 68, 77 471 07 17, fax 77 471 07 18

e-mail: sekretariat.psse.glubczyce@sanepid.gov.pl <http://www.gov.pl/web/psse-glubczyce>

Głubczyce, 31.03.2025 r.

Obszarowa ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie gminy Branice w 2024 roku

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi sprawowany jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie *Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 416), jak również na podstawie:

- *Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 757),
- *Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* (Dz. U. poz. 2294).

Jakość wody przeznaczonej do spożycia powinna odpowiadać wymaganiom określonym w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*. Zakres badań obejmuje zarówno badania mikrobiologiczne, fizykochemiczne, organoleptyczne oraz badania parametrów promieniotwórczych w wodzie. Badania jakości wody do spożycia wykonują laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy PIS.

Podstawę zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania realizowane w ramach nadzoru organów PIS, jak i badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej.

W przypadku przekroczeń dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych lub wystąpienia sytuacji mogących skutkować zmianą jakości wody podejmowano działanie naprawcze w celu poprawy jakości wody.

Woda wykorzystywana do zbiorowego zaopatrzenia ludności na terenie gminy Branice pochodzi z ujęć podziemnych. Producentem wody jest Samorządowy Zakład Budżetowy Gospodarki Komunalnej w Branicach, który administruje 5 wodociągami.

Mieszkańcy wsi Wódka zaopatrywani są w wodę z wodociągu publicznego Chróścielów-Nasiedle- Gmina Kietrz. Do miejscowości Włodzienin Kolonia woda pitna dostarczana jest z wodociągu publicznego Głubczyce- Gmina Głubczyce.

Tabela 1. Dane administratora wodociągów.

Lp.	Wodociąg	Produkcja wody [m ³ /dobę]	Szacunkowa liczba zaopatrywanej ludności	Długość sieci wodociągowej [km]	Stosowane metody uzdatniania
1.	Branice	287	2063	22,1	Brak
2.	Bliszczycze	204	1667	24,9	Odżelazianie
3.	Wiechowice	187	1480	30,1	Brak
4.	Włodzienin	80	433	7,9	Brak
5.	Jędrychowice	25	126	2,0	Brak

W roku 2024 r. mieszkańcom gminy Branice dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, poza opisanym niżej incydentem.

Krótkotrwale zanieczyszczenia mikrobiologiczne wody miały miejsce w 2 wodociągach. Oceniając ryzyko zdrowotne, ilość zanieczyszczonych próbek oraz miejsce zanieczyszczenia uznano, że występujące przekroczenia nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia konsumentów, przy jednoczesnym podjęciu działań naprawczych. W konsekwencji natychmiastowo podjętych czynności naprawczych przekroczenie zostało wyeliminowane. Jakość wody została doprowadzona do obowiązujących norm.

We wszystkich wodociągach w przypadku pogorszenia się jakości wody lub wystąpienia sytuacji mogącej skutkować zmianą jakości wody prowadzono dezynfekcję przy użyciu podchlorynu sodu.

Głównym problemem w zakresie jakości fizykochemicznej wody był wzrost stężenia azotanów w wodzie rozprowadzanej przez wodociąg publiczny Włodzienin powyżej dopuszczalnej normy zdrowotnej. Azotany są naturalnie występującymi w środowisku jonami, które powstają w wyniku przemian azotu. Intensyfikacja rolnictwa znacząco przyczyniła się do wzrostu stężenia azotanów w wodach podziemnych. Ponadto azotany w ujęciach wodnych mogą pochodzić z nieszczelnych szamb, składowisk oborników i innych źródeł ścieków.

Zgodnie ze stanowiskiem Światowej Organizacji Zdrowia oraz zaleceniami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 listopada 1998 r. w *sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi*, azotany zostały zaliczone do parametrów o istotnym znaczeniu dla bezpieczeństwa zdrowotnego wody.

Każde stężenie azotanów przekraczające najwyższą dopuszczalną wartość 50 mg/l należy traktować jako mogące zagrażać ostrymi objawami zatrucia w najbardziej wrażliwej na działanie toksyczne grupie populacji. Z uwagi na powyższe zagrożenie nie należy zezwalać na korzystanie z wody o takich parametrach przez dzieci poniżej 3 miesiąca życia, a także przez osoby z genetycznie uwarunkowanym niedoborem dehydrogenazy glukozy-6 fosforanowej. W praktyce w sytuacjach takich powyższy środek ostrożności stosuje się także w odniesieniu do starszych niemowląt, zwłaszcza do ukończenia 6 miesiąca życia oraz kobiet ciężarnych”.

Mając na uwadze bezpieczeństwo zdrowotne konsumentów wody z ujęcia we Włodzieninie konieczne jest prowadzenie wzmoczonego monitoringu stężenia azotanów i azotynów oraz ciągłej analizy poziomu zawartości ww. związków w wodzie.

W przypadku przekroczenia dopuszczalnej wartości parametrycznej należy w trybie natychmiastowym podjąć działania zapobiegające konsumpcji wody o ponadnormatywnej zawartości azotanów.

W przypadku zauważalnej tendencji wzrostowej należy zaplanować działania zmierzające do redukcji stężenia azotanów do poziomu obowiązujący norm zdrowotnych.

W okresie sprawozdawczym stwierdzono przekroczenie wartości parametrycznej dla radonu w dwóch z trzech badanych próbkach. Wyniki monitoringu z ostatnich kilku lat wykazały zmienne stężenie radonu (od 36,9 do 151,0 Bq), niejednokrotnie przekraczające dopuszczalną wartość parametryczną. W maju 2020 r. na zlecenie administratora wodociągu, Politechnika Opolska wykonała opracowanie pn. „*Ocena obecności Radonu w wodzie wodociągu Jędrzychowice i jej wpływ na zagrożenie dla zdrowia ludzi*”. Została ona przygotowana w oparciu o wyniki analiz jakości wody na zawartość radonu w wodzie z ujęcia Jędrzychowice przeprowadzonych w różnych punktach systemu, w czterech seriach badawczych w okresie od 2017 r. do 2020 r. oraz akty prawne i dane literaturowe. Ww. ocena wykazała, iż wyliczone dawki AED są niewielkie i nie stanowią zagrożenia dla zdrowia mieszkańców Jędrzychowic zgodnie z wymaganiami *Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi* i *Dyrektywy EUROATOM*.

Podczas powodzi, która wystąpiła na terenie powiatu we wrześniu 2024 r. doszło do zalania ujęcia w Branicach. Zarządca wodociągu niezwłocznie podjął działania naprawcze w celu usunięcia zniszczeń dokonanych przez żywioł. Konsumenci czasowo zaopatrywani byli w wodę pitną z ujęcia w Wiechowicach oraz wodę butelkowaną. Działania naprawcze doprowadziły do poprawy jakości wody oraz zapewnienia ciągłości dostaw wody.

W omawianym okresie nie zgłaszano reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody w strefach zaopatrzenia.

Tabela 2 Informacje dot. jakości wody w poszczególnych strefach zaopatrzenia w 2024 roku

Lp.	Nazwa wodociągu	Strefa zaopatrzenia	Ilość pobranych próbek	Zanieczyszczenia wody. Podjęte działania	Ocena jakości wody na koniec roku
1.	Branice	Branice Niekazanice Wysoka /od nr 2 do 12/	26	Brak	Przydatna do spożycia przez ludzi
2.	Bliszczycze	Bliszczycze Michałkowice Lewice Posucice Dzbańce Dzbańce Osiedle	18	Dwukrotne krótkotrwałe zanieczyszczenie bakteriami grupy coli (1-6 jtk/100 ml) i enterokokami (2 jtk/100 ml) Wydano decyzje finansowe. Podjęte działania: dezynfekcja wody, płukanie sieci. Krótkotrwałe przekroczenie	Przydatna do spożycia przez ludzi
3.	Wiechowice	Wiechowice Uciechowice Dzierżkowice Wysoka /powyżej nr 12/ Turków Boboluszeki Jabłonka Gródczany Jakubowice	25	Brak	Przydatna do spożycia przez ludzi
4.	Włodzienin	Włodzienin	49	Krótkotrwałe zanieczyszczenie bakteriami grupy coli (7 jtk/100 ml).Wydano decyzję finansową. Podjęte działania: dezynfekcja wody, płukanie sieci.Przekroczenie dopuszczalnego stężenia azotanów (53,1- 59,4 mg/l). Wydano pismo informujące o zagrożeniach i konieczności podjęcia działań w celu poprawy jakości wody. Podjęte działania: dwukrotna zmiana źródła wody zaopatrującego wodociąg. Kontrola jakości wody.	Przydatna do spożycia przez ludzi
5.	Jędrychowice	Jędrychowice	9	Brak	Przydatna do spożycia przez ludzi

Przeprowadzona przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wieloletnia analiza sprawozdań oraz przyczyn zanieczyszczenia wody do spożycia wskazuje, iż konieczne jest kontynuowanie działań mających na celu poprawę stanu sanitarno- technicznego infrastruktury wodociągowej, skanalizowanie gmin, dalsze łączenie tzw. małych wodociągów (czyli produkujących poniżej 100m³ na dobę) w większe sieci wodociągowe. Centralizacja podmiotów produkujących wodę w niewielkich ilościach jest kluczowa z uwagi na częsty brak możliwości wprowadzania specyficznych kosztownych technologii, a także renowacji i wymiany sieci wodociągowych dla podmiotów o małej wydajności.

Bezpieczeństwo zdrowotne wody wymaga współpracy i udziału wielu podmiotów (organów samorządowych, przedsiębiorstw wodociągowo- kanalizacyjnych, resortów zdrowia, środowiska, infrastruktury) w zakresie:

- nadzoru nad jakością wody,
- skutecznej ochrony ujęć wody,
- właściwego projektowania, budowania i eksploataowania sieci i instalacji wodociągowych,
- zapewnienia właściwego funkcjonowania instalacji wewnętrznych w budynkach tak, aby nie były przyczyną wtórnego zanieczyszczenia i pogorszenia jakości wody,

- wypełnienia zobowiązań dot. ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego, co przyczyni się do ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych, a tym samym do zwiększenia bezpieczeństwa zdrowotnego ujęć wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi,
- utworzenia systemu gwarantującego bezpieczeństwo zdrowotne wody poprzez stosowanie dobrych praktyk tak aby zapewnić niezbędny poziom wiedzy z zakresu zapobiegania zagrożeniom zdrowotnym.

Powyższe działania mają charakter zadań długoterminowych i przyczynią się do wzrostu bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów wody przeznaczonej do spożycia.

*Państwowy Powiatowy Inspektor
Sanitarny w Głubczycach*

mgr Alina Mazur-Ciapa

/dokument podpisany kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

Kwalifikowany podpis elektroniczny ma skutek prawny równoważny podpisowi własnoręcznemu (art. 25 ust 2 rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE). Wydruk tego dokumentu, na podstawie art. 393 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego nie wymaga odrębnego podpisu. Został on wytworzony przy wykorzystaniu systemu teleinformatycznego i podpisany kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Zgodnie z art. 393 § 4 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego wydruk pisma stanowi dowód tego, co zostało stwierdzone w piśmie wydanym w postaci elektronicznej.

Sprawę prowadzi: Magdalena Janczak-kierownik Oddziału Higieny Komunalnej, wew. 103